

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foae apare în fie care
SĂMBĂTĂ.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVI.

Blaj, 8 Septembrie 1906.

Numărul 37.

Adunarea fondului de teatru.

Cuvântul de deschidere, rostit de presidentul
IOSIF VULCAN.

Domnilor și doamnelor!

Cu bucurie viu să-mi împlinesc datoria de președinte, salutând onorabila adunare generală.

Bucuria devine cu atât mai mare, că acum a doua oară ni-s'a făcut onoarea de a fi invitați la Dv. Și ceea ce ne inspiră o impresiune și mai prețioasă, este că hotărârea de invitare s'a votat unanim în conferința ce ați ținut.

Această invitare unanimă arată învederat că toți sunteți aderenți ai steagului cultural, cu care ne prezintăm.

Primiți omagiile noastre!

*

Entuziasmul, cu care ați întâmpinat Societatea pentru fond de teatru român, va fi aplaudat de toți consăngenii noștri, căci teatrul național este o înaltă instituțiune culturală și toți cei ce sprijinesc înființarea lui, îndeplinesc un fapt vrednic de stimă.

Teatrul adevărat este deodată și școală și templu. Școală, unde se propune tot ce luminează mintea, ca să știm ce-i frumos și ce-i urât, spre a ne purta astfel, ca să fim vrednici fi ai părinților; templu unde se arată calea spre mântuirea sufletului și a tot ce avem scump.

Marea importanță culturală a teatrului național se vede și de acolo, că toate statele se cred datorate a înființa și a susține câte unul, cu mari jertfe materiale.

România, înaintând pe calea culturii, a înființat și ea un astfel de institut. Teatrul Național din București a avut multe seri memorabile, când artiștii români au reprezentat în mijlocul entuziasmului piesele originale. Millo cu lucrările lui Alexandri a produs o plăcere generală, atât în cele două capitale ale României, cât și în celelalte părți ale țării. Ba a trecut și granițele, a venit în părțile noastre și a farmecat tot auditorul cu figurile și cântecele românești. Mai apoi ne-a făcut plăcerea Pascaly cu altă direcțiune artistică, mai puțin populară, dar cu o limbă modernă, care a fost ascultată cu plăcere. Au mai trecut în părțile noastre și alții, cari pretutindeni au fost primiți cu căldură.

Primirea aceasta arată, că Românii dincoace, inteligență și țărâtime, au inclinare și dragoste pentru teatru.

Aceste sentimente s'au manifestat prin ivirea dorinței, ca în lipsa de teatru stabil,

să se constituie trupe de diletanți, cari să dea în toate părțile reprezentații, cu figuri din societatea noastră și cu doine românești, cari umple sufletul de însuflețire.

Prima manifestație de teatru de diletanți s'a făcut, dacă știu bine, în Brașov, sub conducerea tinărului profesor George Barițiu. Apoi a urmat la Blaj, unde s'au întrunit spre acest scop teologii. Și după aceste începuturi s'a format prima societate stabilă de diletanți în Transilvania la Cluj, sub conducerea tinărului Ioan Baciu, care și-a făcut bun nume de diletant, încât a jucat și în România, iar astăzi e preot în comuna Șoimuș, unde a înființat o societate de diletanți țărani.

Aceste reprezentații au avut o mare influență asupra poporului. Învățătorii tineri au început unul câte unul să formeze cu școlarii lor coruri vocale, cari cântară în taină prin biserici; apoi învățară cântece lămuști, deteră concerte. Cei mai mari s'au însuflețit și ei, sub conducerea învățătorilor, se întruniră în coruri cu fetele, cântau în concerte și reprezentau piese. Zelul s'a tot răspândit și corurile s'au tot sporit. Mai cu seamă în Banat, unde nu numai învățătorii, ci și unii cântăreți mai calificați din popor, conduc corurile, cari s'au înmulțit atât de mult, încât n'a prea rămas comună românească, unde să nu fie câte unul. Meritul răspândirii este al învățătorului și compozitorului de muzică *I. Vidu* din Lugoj, ale cărui lucrări au influența cea mai răpitoare asupra poporului, încât acelea se cântă nu numai în Banat, ci în toate satele românești, ba unele au trecut și în concertele din București, conduse de zelesul Chiriac.

Iată un punct de fală și de mândrie a noastră, a Românilor de dincoace de Carpați față de cei de dincolo! Căci câtă vreme noi aveam o mulțime de coruri în popor, în România nu era nici unul! Numai în anii din urmă s'a început și acolo formarea lor.

*

În momentele acele ale însuflețirii, când părul meu nu era alb — pardon! când aveam și eu păr — m'am pus de am scris în „Familia” niște articole pentru înființarea unui teatru românesc dincoace de Carpați.

Propunerea în mulți a deșteptat suris. Dar asta pe mine nu mă gena. Eram tinăr și inspirat de însuflețire. Am vorbit cu deputații noștri și ținurăm o conferință. Ideea s'a primit și s'a ales o comisiune pentru pregătirea planului.

Parcă aud și acum pe răposatul Hodoș cu ce entuziasm vorbea. Dânsul a ri-

dicat cuvântul și în dietă pentru ajutorul la înființarea unui teatru românesc. Dl. Alesandru Mocsonyi a aprobat cu obiceinita-i înțelepciune, ceea ce a făcut mare impresiune asupra tuturor. În scurt timp cu Hodoș făcurăm statutele, cari s'au primit. Apoi comitetul s'a constituit interinal. Președinte a fost ales Hodoș, secretar eu. Și convocarăm adunarea constituitoare la Deva, care s'a și ținut acolo sub prezidiul lui Hodoș, în mijlocul unei mari însuflețiri, care parcă vedeă începutul unei ere nouă.

De atunci a început șirul adunărilor generale. Am ținut câteva și la marginea extremă a elementului românesc. Mi-aduc aminte, că într'un oraș numai trei domni știeau românește. Dar în toate s'a dat câte un bal românesc, de care nici până atunci, nici de atunci n'a mai fost acolo.

Președinții de atunci ai comitetului nu prea puteau să asiste la adunări și astfel erau substituți de alți membri, mai de multe ori prin fruntași din partea locului.

Dintre membrii comitetului și-au câștigat merite deosebite: fostul jude de curie dl. Ioan cav. de Pușcariu, în calitate de cassier și răposatul președinte al Curții de compturi Iosif Hossu, care mulți ani a îndeplinit și funcțiunea de cassier, pe urmă aceea de președinte al comitetului. Mai trebuie să amintesc pe veteranul Vincențiu Babeș, care de multe ori a suplinat pe președinți la conducerea adunărilor generale și pe răposatul profesor universitar Alesandru Roman, care asemenea înlocuia președinții comitetului la adunările generale.

Într'aceste împunându-se numărul Românilor locuitori în Budapesta, comitetul abia se putea compune, iar adunări generale vre-o doi ani din diverse cazuri nu se ținură. Eu mutându-mă din Budapesta la Oradea-mare, comitetul mi-a adresat rugarea să-l reprezint la viitoarea adunare generală, care avea să se țină la Brașov. M'am supus. În adunare s'a primit renunțarea fostului comitet, sediul s'a mutat la Brașov și s'a ales un nou comitet, făcându-mi-se onoarea de a-mi oferi postul de președinte.

Am primit, căci mă credeam dator să fac aceasta, ca cel ce am stat dela leagănul Societății în serviciul ei. Am primit, căci speram progres; colegii mei din comitet făceau parte din elita clasei noastre inteligente mai tinere din Brașov.

Și am început să lucrăm. Am rugat pe mai mulți în diferite părți, să ne fie bărbați de încredere, cari să adune membrii noi. Am înființat burse pentru elevi și am anunțat premii pentru piese. Resultatul se poate critica. Dar și comitetul se poate scuza.

Scopul, ce ne-am fixat, nu este atât de mic. să-l putem atinge atât de repede, ci ne trebuie timp și sprijin moral și material, care până acum s'a manifestat într'un fel foarte restrâns și lipsit de statornicie.

Noi Români avem un defect, că ne cam lipsește însuflețirea.

*

Însuflețire! Iată cuvântul dător de viață și de putere pentru toți aceia, cari întreprind un scop înalt. Însuflețire, iată ce ne trebuie nouă Românilor în stăruința noastră pentru ridicarea culturii naționale.

Și cum să fim inspirați de însuflețire, știind că avem toate elementele, cari îndreptătesc pe un popor la deșteptarea sa din întunecare și la propășirea lui spre lumină?

Noi Români suntem un neam, care a moștenit virtuți, cari glorifică un popor. Și dacă examinăm charta etnografică, ce ocupă elementul nostru, vedem cu însuflețire, că oamenii noștri de înaltă menire nu s'au înfățișat numai într'un colț, ci au răsărit în toate părțile.

Dela noi cei de dincoace de Carpați s'au ivit Șincai, Maior și Clain, cari au deschis istoriografia română; de aici a trecut Carpații marele dascăl Lazar, care a întemeiat acolo învățământul românesc; delo noi a răsărit Cipariu, care a fondat etimologia română; tot aici a apărut George Barițiu, care a deșteptat neamul său prin primul ziar și tot de aici a trecut în Bucovina vestitul Pumnul, care a fondat acolo școala română.

La noi s'au ivit în lume și strălucesc ca niște stele în istoria culturii românești: Samuil Vulcan, fondatorul gimnaziului românesc din Beiuș, care a dat lumină și viață românească în părțile cele mai întunecate; Andrei bar. de Șaguna, care a înviat biserica sa, creând autonomia bisericăscă gr.-or. română, de care nu mai este nici în România; Emanuil Gojdu, care cu fundațiunile, ce a lăsat, s'a făcut un adevărat sfânt, la a cărui memorie toți trebuie să ne închinăm cu evlavie.

De aici a răsănit în lumea românească „Deșteaptă-te Române” al lui Andreiu Murașanu.

De aici sunt cei mai mari doi poeți, ce-i are azi literatura română: George Coșbuc, care a tunat: „Noi vrem pământ” și Octavian Goga, care a jelit lumii, cum este: „La noi!”

Am moștenit dar și noi Români din aceste părți însușiri mari ca alte crengi ale neamului. Toți am avut o mamă, Roma a fost leagănul tuturor. Suntem strănepoții celei mai renumite ginte din lume.

*

Când am văzut rămășițele sfinte ale celebrului pod delo Tarnu-Severin m'am cutremurat de emoțiune, m'a pătruns o simțire par'că inspirată din cer, care îmi șoptia cu voce de titan, o însuflețire, ce m'a ridicat în raiul fericirii.

Această voce par'că îmi zicea:

— Români, priviți la mine! Eu sunt simbolul trăinicieii voastre. În cursul sutelor de ani, mii de valuri s'au prăbușit asupra mea, să mă nimicească, să spele și urma existenței mele. Dar eu având încredere în puterea de viață a celor ce m'au clădit

aici, putere, pe care am moștenit-o și eu dela ei, m'am simțit inspirat de însuflețire, ca să fiu vrednic de cei ce m'au creat și cum ei au cucerit Dacia, astfel și eu să susțin pe vecie stindardul de neperire al sâmbânței, care m'a așezat drept sentinela în locul acesta.

Și închinându-mă ca la o statună sfântă a însuflețirii, am ridicat de pe pământ o sfărmatură din vechinul și neperitorul pod. Am sărutat-o cu evlavie și am adus-o cu mine acasă. Am așezat-o în fruntea mesei mele de scris. Și de câte-ori îmi îndrept privirile spre ea, simțesc o cutremurare delicioasă în tot corpul meu, care mă întărește, să dau pent cu nenumăratele piedeci ale vieții, căci sunt Român, și Românul în veci nu pier.

Însuflețire, scumpul meu neam, și vei avea și Teatru Național!

„Ignis ardens.” — Ziarul „Epoca” din București în nr. delo 12 Aug. v. ocupându-se cu separațiunea bisericeii în Franța, publică un remarcabil prim articol, care câștigă mult în importanța sa, chiar prin împrejurarea, că e iscălit de pseudonimul „Baba Novak”, despre care se știe, că pe vremuri purta în „Vremea” o aprigă campanie contra bisericeii catolice.

Reproducem partea ultimă a acestui articol:

„Enciclica lui Piu al X-a asupra lezei separațiunii bisericeii de stat în Franța, este deabracată de ori-ce frazeologie și concepută într'o formă extraordinar de sobră; și contrar părerei afectate a Ministrului Cultelor al Republiceii, care o găsește neclară și negativă, ceea-ce maschează rân turburarea, ce a caprius sferele guvernamentale din Paris, cuvântul Papei, în cazul de față, este limpede, hotărîtor, și pe cât se poate de energic.

„Piu al X. condamnă întru tot legea separațiunii, pe care o înfierează ca o lege de opresiune împotriva bisericeii Franței; pune în contrast regimul Republiceii, cu legislațiunea altor state, unde s'a produs separațiunea, dar care au garantat libertatea de acțiune a bisericeii ca ori-cui, lăsându-i în deplină stăpânire clădirile bisericești consacrate ei de veacuri și averea cultului, pentru liberul exercițiu al acestuia.

„În consecință, enciclica interzice formarea așa numitelor asociații de cult, sub ori-ce formă ori denumire, sub auspiciile lezei separațiunii și ordonă clerului și catolicilor Franței: a se întruni și organiza, spre a asigura prin ori-ce mijloace afară din legea separațiunii exercițiu cultului și existența bisericeii catolice a Franței.

„Prin urmare, ori-ce înțelegere pe baza lezei actuale a separațiunii între biserică și Republică este și rămâne esclusă, potrivit axiomei: „Roma locuta est, causa est finita!”

„Urmând acestei doctrine, nu mai încapă nici o îndoială, că întregul cler, ca și mai unanimitatea catolicilor francezi, se vor supune cuvântului Pontificelui suveran, și că vor lucra din tot sufletul în consecință; dovadă, că chiar delo apariția Enciclicei toți Cardinalii și întregul Episcopat al Franței, nu numai că au declarat desăvâr-

șită supunere instrucțiunilor papale, dar au exprimat hotărîrea de a lupta pe viață și pe moarte împotriva sacrilegiului republican.

„Așadar, la Decembre viitor, când expiră termenul prevăzut de legea separațiunii, pentru constituirea asociațiunilor de cult, Republica se va afla față în față cu întregul cler și masa poporului catolic, gata de luptă într'o pozițiune inextricabilă: pe de o parte, absoluta imposibilitate pentru guvernul republican actual de a reveni asupra lezei; iar pe de alta, energica hotărîre a catolicilor, de a se opune inchișității și violării conștiinței lor religioase.

„De unde rezultă, că represiunea va urma, să fie dusă la extremitate; și ori cât s'ar legăna în iluziuni sectarii revoluționari delo putere, asupra vestejireii sentimentului religios, operat în cei din urmă 25 de ani de otrava descrescînării societății franceze, prin subversiva acțiune a francmasoneriei și a iudaizmului; este imposibil de admis, că acțiunea publică a Republiceii nu va fi pătată de sânge: căci, își poate ori-cine închipui spectacolul sfâșietor, ce se va produce, când de o pildă, nonagenarul cardinal Richard, Arhiepiscopul Parisului, va purcede cu toată pompa la Crăciun, să slujească missa în de 12 ori seculara catolică catedrala „Nôtre-Dame; și când va fi oprit de jandarmii Republiceii, smuls cu forța diu mijlocul credincioșilor și arestat, pentru infracțiune la legea separațiunii!...

„Atunci se va fi făcut încă o dovadă — de mai era trebuință, — că sectarii republicani sunt negațiunea absolută a celor mai elementare principii de libertate personală și a conștiinței; iar egeria actualei Republice, francmasoneriei și iudaizmului va demonstra lumii, că exclude ori-ce simțământ de patriotism.

„Urmarea pentru întreaga lume a acestui abject proces republican, va fi reducerea Franței, odinioară fca mai mare și predilectă a bisericeii creștine, într'un stat păgân, cărnia de aci înainte, îi va fi interzis în politica mondială, de a mai poartă cuvântul în numele creștinătății!...

„Și iată cum și de astă dată, prorocirea apostolului irlandez este pe cale a se adevăra, prin atributul, ce a desemnat pontificatului lui Piu al X. în deviza *Ignis ardens*: dorim însă din tot sufletul, în interesul superior al creștinătății universale, să se limpezească criza înfricoșată, prin care trece biserica Franței, sub auspiciile verșului *credinței înjocate*; și a se cruța nobilei națiuni franceze reversul, de *Foc-și-Pară!*...”

Dela EXPOZIȚIE.

Luni dimineața în 20 August n. s'au întrunit în gara Brașov cei 123 excursioniști, cari sub conducerea redactorului nostru A. C. Domșa și a prof. G. Precup, au plecat la București, să cerceteze Expoziția fraților din Regat. Fiindcă trenul pornia din gara Brașov numai la 11:35, excursioniștii folosiră aceste 3 oare libere spre a cerceta Brașovul, fiind conduși de amabilul redactor la „Gazeta”, confratele Augustin Paul.

La gara Sinaia excursioniștii au fost salutați de directorul societății pentru învâ-

țarea poporului, dl Petre Gârboviceanu, care ne dorî călătorie bună și ne spuse că localul școlii conduse de dsa l'a pus cu plăcere la dispoziția noastră.

De aci cerul înourat începea a-se limpezi tot mai mult, făcând posibil excursioniștilor să privească frumoasele regiuni ale României. Seara la 8-05 am ajuns în gara de Nord, unde, deși ne rugasem expres să nu ni-se facă nici o primire, totuși se adunase numeroși prietini întru întâmpinarea noastră. Iată după „Universul“ cum se făcu primirea:

„Aseară, cu trenul de 8 și 5 minute, au sosit în capitală spre a vizita Expoziția peste 120 Români din ținutul Blajului din Transilvania. În mare parte sunt preoți și învățători. Printre ei se află și mai multe doamne și domnișoare. La gară au fost întâmpinați de un public foarte numeros, în frunte cu dl Virgiliu Popescu. Dl Mihail V. Cordescu i-a salutat în numele dlui ministru al cultelor și instrucțiunii publice. A răspuns dl A. C. Domșa, redactor la ziarul „Unirea“ din Blaj. Dsa a mulțumit în numele excursioniștilor, pentru frumoasa și frățească primire ce li-s'a făcut. Dela gară apoi au plecat cu tramvaiele la institutul „Pompilian“, unde li-se pregătise masa. După masă bărbații s'au dus spre a dormi la Internatul școlii normale pentru învățătura poporului român, și la institutul „Nădejde“, doamnele însă au rămas la institutul „Pompilian“. Ministerul instrucțiunii publice a însărcinat pe dnii M. V. Cordescu și Ioan Atanasiu ca să conducă și să dea toate explicațiile de cari vor avea lipsă iubiiții noștri oaspeți în tot timpul șederii lor în Capitală“.

A doua zi, Marți dimineața vizitaram Expoziția. Tot atunci o delegație a excursioniștilor se prezintă la dl Comisar general dr. Istrati, mulțumindu-i pentru favorurile ce li-lea câștigat, făcând astfel posibilă cercetarea Expoziției din partea grupului de țărani, preoți, învățători și meseriași.

Iată cum descrie „Universul“ în Nrul dela 10 August v. vizita aceasta la dl Istrati:

„Ieri dimineața la 9^{1/2} oare, ei au sosit în corpore la Expoziție. Dl dr. Istrati luase măsurile necesare ca să se permită liberă intrare în Expoziție tuturor vizitatorilor din Blaj. Un comitet al acestora, condus de dl Domșa, s'a prezentat la dl dr. Istrati exprimându-i marea lor admirație pentru colegiala operă națională ce s'a săvârșit pe Câmpul Libertății. A vorbit dl Domșa și cuvintele sale au fost atât de calde, de o animație atât de sinceră, încât a emoționat pe dl dr. Istrati și cei de față. Dl dr. Istrati le-a răspuns în cuvinte calde, pline de patriotizm și iubire de neam. Le-a demonstrat importanța Expoziției naționale, le-a arătat sacrificiile făcute de românii din Regat pentru a-și arăta lumii progresele, gradul lor de civilizație atinsă sub înțeleapta domnie a celui mai mare rege din Orient; le-a spus că Expoziția generală e Expoziția neamului, este Expoziția întregii suferințe românești. Românii de pretutindeni trebuie să-și dea întâlnire, să viziteze cu deamănuntul totul și să se pătrundă de viața românească, de progresele făcute, de speranța viitorului. A fost caldă cuvântarea dlui dr. Istrati, caldă și interesantă. Românii din Blaj au izbucnit în aplauze spontane în manifestațiunile zgomotoase de simpatie, de adevărată frăție! Dl dr. Istrati s'a întreținut în particular apoi cu fiecare“.

Fiind timpul cam ploios și astfel vizitatori puțini, am putut să vizităm Marți și Mercuri toate pavilioanele, iar Joi înainte de prânz dl Comisar general ne-a permis intrarea și în pavilionul artelor, deși nu era încă oficios deschis. Trebuie să remarcăm la acest loc, deosebita atenție, ce ni-s'a arătat

pretutindenea, dându-ni-se amănunțite explicații în fiecare pavilion. Sperăm să publicăm în scurtă vreme o povestire detaliată a acestei frumoase excursiuni.

Afară de Expoziție excursioniștii au mai vizitat: Palatul regal și cel princiar dela Cotroceni cu mormântul princesei Maria, Mitropolia, Senatul, Universitatea, Biserica domnița Balașa, Morga, palatul Poștelor, palatul casei de depuneri, fundațiunea universitară Carol I. Academia și Ateneul. Aci au avut osăbita bucurie a întâlnii pe dnul Stăncescu, vice-prezidentul Ateneului, care foarte amabil, ne-a dat toate explicațiile asupra lucrărilor de artă depuse în această măreață instituție. De asemenea am luat parte și la reprezentațiile din arenele romane, așistând la Povestea neamului și admirând bogăția costumelor domnilor români.

Vineri dimineața, profitând de o înleznire de 75 % pe tren, primită dela dl ministru al lucrărilor publice dl Ionel Grădișteanu, excursioniștii au plecat la Constanța.

„Dimineața“ din 13 August v. descrie astfel călătoria noastră:

„Azi la amiazi au sosit aici cei 150 excursioniști din Blaj. La gară i-a întâmpinat primarul Ion Bănescu, consilierii, și un număr mare de cetățeni cu muzica militară. În urale entuziaste excursioniștii au descins pe peron. Primarul Bănescu a salutat într-o călduroasă cuvântare pe blăjeni. În numele lor a răspuns dl Aurel Domșa, conducătorul excursioniștilor și directorul ziarului „Unirea“ din Blaj. Cu muzica în frunte s'a format apoi un impozant cortej, care a străbătut strada Carol. La statua lui Ovidiu, profesorul Gavril Precup a ținut o patriotică cuvântare. De aci excursioniștii au plecat cu un tren special la băile Mamaia, unde au luat o baie de mare, admirând pitoreasca pozițiune a plajei Mamaia. Seara a urmat un banchet oferit de primărie, la restaurantul Costache Isac de pe terasa Giovanni. Primul toast l'a ținut primarul Bănescu, închinând pentru suveran și apoi pentru excursioniști. Ziaristul Domșa bea în sănătatea primarului Bănescu. Simpaticul secretar al primăriei literatul Ioan Adam, într-o aleasă cuvântare a reamintit că din modestul târgușor al Blajului au pornit primii Apostoli ai deșteptării limbei române, și termină închinând pentru blăjeni, în memoria lui Micu, Șinkai și Maior. Seria toastelor a lăcheiat-o profesorul Gavril Precup bând în sănătatea cetățenilor constanțeni mulțumindu-le pentru căldureasa primire. Dela banchet excursioniștii au fost la gară eșind în întâmpinarea ministrului Grădișteanu, care a sosit aci însoțit de șeful de cabinet Filiti. La gară ministrul a fost întâmpinat cu nesfârșite urări. Blăjenii au mulțumit pentru atențiunea și înleznirile ce li-s'au făcut. Primarul Bănescu a condus pe ministru la hotel „Carol“, unde sosind excursioniștii blăjeni, și un imens număr de cetățeni cu faclă și muzică, i-au făcut o manifestație de simpatie și ovațiuni. Ministrul a mulțumit“.

A doua zi excursioniștii au vizitat grandioasele lucrări, ce se fac în portul Constanței, unde au avut bucuria de a se întâlni cu dl inginer Saligny, care cu multă amabilitate le-a dat toate explicațiile asupra lucrărilor din port. De asemenea au vizitat depozitele de petrol și au făcut o mică excursiune pe mare. După prânz au luat o baie de mare în plaja admirabilă dela Mamaia.

Noaptea spre Duminică, partea cea mai mare a excursioniștilor au reîntors acasă. În Constanța, au rămas pentru serbările de Duminică de abia 20, aceștia au asistat la serviciul divin oficiat în Catedrală de episcopul Pimen al Dunării-de-jos, apoi la pu-

nerea petrii fundamentale la școala comunală, unde la invitarea primarului, dnii: A. C. Domșa și proton. Elie Câmpeanu au iscălit actul așezat în temelie. După prânz excursioniștii au fost invitați la preambularea pe mare, făcută cu vaporul Carol I., la care a luat parte foarte multă lume, în frunte cu dnii ministrii: gen. Manu, Grădișteanu, Lahovary și Vlădescu. Călătoria aceasta a fost minunată: o lume întreagă de oameni, muzica militară, timp senin și marea liniștită. Dnii ministri s'au întreținut foarte amabil cu noi, asemenea și ceilalți domni de elită, cari au luat parte la această plăcută excursiune. Sara, deschizându-se oficios scâlziile dela Mamaia, am fost invitați cu toții la banchetul dat din acest prilej.

Luni dim. am plecat și noi din Constanța spre București. La gara de Nord, unde am luat o masă bogată, simpaticul nostru compatriot Ignatie Mircea, a binevoit a ne oferi și Dsa 50%, reducere la consumație! Am mai rămas la București, Luni după prânz și Marți, iar Mercuri am plecat la Sinaia, unde Majestatele Lor Regele și Regina, au binevoit a primi în audiență o delegație a excursioniștilor, compusă din Dnii Aurel C. Domșa și Dna Livia Domșa, Gavril Precup și Dna Virginia Precup și Victor Macaveiu, cari au prezentat omagiile lor și profunde mulțumite pentru multele înlesniri și deosebita simpatie, cu care au fost îmbrățișați în tot timpul petrecerii în țară. Audiența, care a durat aproape 1/4 oră, ne-a impresionat foarte mult. Majestatele Lor într'un mod foarte amabil, au binevoit a-se întreține cu fiecare, întrebându-i asupra celor văzute și asupra raporturilor culturale dela noi. Atât la intrare cât și la despărțire familia regală a dat mâna cu fiecare din noi. Apoi dl colonel Gratzovski, ajutorul regelui, a binevoit a ne conduce prin palatul Peleş, dându-ne toate explicațiile de lipsă. De aci am trecut la Pelisor, locuința familiei priuciare, unde de asemenea am fost conduși prin toate compartimentele, admirând în amândouă castelele acestea bogăția operelor de artă depuse în ele și gustul fin al aranjamentului.

Cu trenul de sara am plecat spre casă, cu sufletul plin de celea mai neprețuite și neșterse amintiri.

Folosim acest prilej, spre a mulțumi tuturor fraților noștri din România, cari au contribuit la succesul acestei excursiuni, în special dlui Iuliu Moisil, ajutor al comisarului general, dnei Zosima, directoara internatului de domnișoare „Pompilian“, dlui Traian Popescu, șeful poliției dela Predeal și dlui Atanasiu, funcționar la culte.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru român.

Își continuă activitatea sa binefăcătoare acum de atâția ani. — cei cari erau în vremea aceea, când s'a zămislit, demult sunt țarina și puțini mai gem astăzi sub povara anilor grei, între cari și ilustrul ei prezident, — și oare nu e ceva neobiceit, că noi încă și astăzi ne bucurăm de societatea aceasta pentru crearea unui fond de teatru, ca și când am primi în mijlocul nostru chiar teatrul român? De câțiva ani încoace însă se pare, că și presa noastră și opinia publică românească află devenit timpul de a crea un teatru român transilvănean dela care publicul

nu aşteaptă prestaţiuni artistice de cele mai neescepţionabile, ci vrea mai mult ca acesta, teatrul român, să fie cultivatorul şi răspânditorul limbei, obiceiurilor şi cântecelor noastre dela Carpaţi şi până în Tisa.

Când avem aşa o forţă probată şi cunoscută aproape în toate oraşele româneşti din Ardeal, cum e *Zaharie Bârsan*, ce ar mai trebui, decât o mică subvenţie unei trupe alese şi conduse de dânsul, care să creeze toate centrele româneşti, să ne adune pe toţi într'o singură gândire, într'o singură simţire, să ne arete cât e de dulce limba noastră, şi cât sunt de melodioase cântecele noastre, ca să nu mai fie între noi nici unul, pe care să-l atragă arta străină mai mult, decât a noastră.

Toate eforturile presei şi a publicului însă au rămas până acum fără nici un rezultat.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru şi astăzi îşi continuă călătoriile sale fără teatru. Primiriile i-să fac după un şablon vechiu, de încurajarea oaspeţilor să îngrijeşte comitetul aranjator, o cuvântă la banchet este destul de efină pe lângă bogăţia şi varietatea meniului, muzica în anii din urmă o mai alegem, să fie ceva mai bună, apoi vorbirea prezidentului, raportul secretarului, a casarului, va să zică a Comitetului şi o pauză de un an. Din toate acestea publicul mare poate că mai mult folos are dela petrecerea, ce de regulă urmează, şi pe care pentru einstea zilei o precedează o serată teatrală, care în ast an a fost executată cu deosebită măiestrie de *Zaharie Bârsan*. Presa aproape unisono cere teatrul naţional, acum de ani de zile, şi publicul mare vrea să vadă odată realizat aceea, ce de atâta ani aşteaptă.

Oraşele ne sunt astăzi pline de inteligenţi. Creşterea şi cultura modernă sunt cauza, că fie-care îşi caută astfel de distracţii, cari corespund mai mult gustului timpului. Distracţiile acestea sunt teatrele. Chiar şi pe sate află fetiţe, ba preotese, cari urmăresc cu toată atenţiunea rubrica teatrală şi ştiu repertoarul pe o săptămână înainte a teatrelor din Pesta, Cluj etc; cunosc actriţele şi actorii după multele descrieri, iar piezele aproape deplin.

Şi când presa noastră insistă pentru a i-să da trup acestei idei de teatru român, e cu considerare la această împrejurare. Afară de aceea, teatrul nostru, cel care să va înfiinţa, nu va servi exclusiv numai artele dramatice, ci va pleca în lume cu o misiune sfântă naţională, de a ne aduna pe toţi în jurul său, ca să cunoaştem şi să apremiem mai pe sus de toate aceea, ce să zice arta naţională românească.

Publicul român de pe la oraşe aleargă la teatre, ce nu sunt româneşti, şi este un lucru cunoscut de toţi, că dacă inteligenţa noastră dela Blaj, Orăştie, Haţeg, Alba-Iulia, Abrud, şi câte alte oraşe din Ardeal, nu ar sprijini teatrele ungureşti şi nemţeşti ambulante, acelea n'ar putea rămâne nici o scară într'un oraş, ne cum săptămâni întregi.

Este deci din toate punctele de vedere de o importanţă capitală crearea, înfiinţarea de grabă a teatrului român. Inteligenţa noastră de pretutindenea o aşteaptă aceasta dela aceia, cari conduc destinele lui. Şi în faţa numărului locuitorilor noştri dela oraşe şi în faţa aşteptării tuturor, nu pot să fie argumente aşa de mari, cari să împedecă realizarea ideii de teatru român.

O spunem aceasta după adunarea dela Lipova, căci avem bună nădejde, că în intervalul unui an multe vor mai obveni, cari vor determina comitetul, de a înfiinţa teatrul. Înşufleţirea publicului nostru, despre care a vorbit dl prezident în vorbirea de deschidere, va mai ţineă un an, numai ne e teamă, nu cumva să devină toată înşufleţirea aceasta cu vremea un fel de apatie, şi când

după multe resgândiri de fapt, va pleca o trupă, ca să câştige români pentru arta naţională. În loc de un popor dornic de a vedea un teatru român, să aflu o masă nepăsătoare şi apatică, căreia îi e tot una, de merge la teatrul român sau la altul străin.

Poporul român îi este recunoscător comitetului pentru zelul şi munca sa neobosită, cu care a strins un capital aşa considerabil şi a dus pretutindenea priune români dorul de a vedea realizată ideea teatrului naţional, dar aşteaptă, că după ce a deşteptat această dorinţă în inimile tuturor, să nu întârzie a realiza această aşteptare.

Este un an până la adunarea proxima, timp aşa dară destul, ca să se ia toate preparativele, ca anul viitor să nu ne aflu tot, ca şi aceasta cu societatea fondului de teatru şi fără teatru.

Raport general despre activitatea societăţii de lectură „Inocenţiu M. Clain”, pe anul şcolastic 1905—6.

(Continuare şi fine).

Secţiunea II.

Cărţi cumpărate—româneşti.

1. Povestiri din războiu de M. Sadoveanu.
2. Balade şi Idile de G. Coşbuc.
3. Fragmente de Traian Dobrescu.
4. Dela Ţară, de Ioan Agârbicean.
5. Icoane, de Alexandru Ciura.
6. Traiul nostru de Ciocărlan.
7. Poezii de Octavian Goga.
8. Dicţionar german—român.
9. Iconografia, de dr. Elie Miron Cristea.
10. Floare ofilită, de Mihail Sadoveanu.
11. Domniţa Viorică, de V. Pop.
12. Index Librorum Prohibitorum.
13. Amintirile căprului Georgiţă, de M. Sadoveanu.
14. Neamul românesc în Ardeal şi Ţara Ungurească, de N. Iorga, vol. II.
15. Didactica, de dr. Petru Pipoş.
16. Dare şi Avere, de Freytag, vol. II.

Ungureşti şi germane.

1. Japán ország, de Brody Sándor.
2. Lelki vezér, de I. Scaramelli.
3. Mentsd meg lelkedet, de I. P. Toussaint.
4. A papi rend, de Lohenan.
5. Modern hitvédelmi fegyverek, de Nülkes.
6. Isten és a világ, de dr. Prohászka.
7. A keresztény Hitvédelem a, b, c, de Brors Ferencz.
8. Szellemi kincstár, de Ihász Gilhert, tom II—V.
9. Rette deine Seele, de I. P. Toussaint.

Secţiunea III.

Reviste—foi.

a) Reviste cumpărate.

1. Luceafărul.
2. Sămănătorul.
3. Convorbiri Literare.
4. Orizontul.
5. Junimea Literară.
6. Muza Română.

b) Reviste gratuite.

1. Cultura Română.
2. Făt-Frumos.
3. Albina.
4. România.
5. Solidaritatea.
6. Foaia Şcolastică.
7. Viaţa Literară.
8. Transsylvania.
9. Păstorul Sufletesc.

a) Foi donate.

1. Unirea.
2. Libertatea.
3. Gazeta Transilvaniei.
4. Controla.
5. Gazeta de Duminecă.
6. Bunul Econom.
7. Tribuna Dobrogei.
8. Poporul român.
9. Voinea Naţională.
10. Drapelul.
11. Răvaşul.
12. Telegraful Român.
13. Budapesti Hirlap.
14. Alkotmány.
15. Igaz-szó.

b) Cumpărate.

1. Tribuna.
2. Egyházi Közlöny.
3. Hittudományi Folyóirat.
4. Katolisches Vereinsblatt.

IV. Cassa societăţii.

La finea anului şcolastic 1904—5 Societatea a avut avere de 2529 cor. 68 fil. În decursul anului şcolastic 1905—6: Percepţiuni: 506 cor. 67 fil. Erogaţiuni: 1138 cor. 5 fil. Adăugându-se suma percepţiunilor de 506 cor. 35 fil. la suma, ce a avut-o societatea la finea anului şcolastic 1904—5 de 2529 cor. 68 fil. va fi: 3036 cor. 35 fil. Şi din această sumă, de 3036 cor. 35 fil. substrăgându-se suma erogaţiunilor de 1138 cor. 5 fil. ne rămâne averea societăţii cu finea anului şcolastic 1905—6: 1898 cor. 30 fil., care avere să află depusă în obligaţiuni vechi şi semivechi: 505 cor. 20 fil. Obligaţiuni ordinari şi extraordinari: 834 cor. 18 fil. Depuşi la „Patria” cu libelul Nr. 1448 s. 460 cor. 14 fil. Depuşi la „Arieşana” din Turda 40 cor. 85 fil. În casă să află 71 cor. 56 fil. Laolaltă va fi 1911 cor. 93 fil. Aşadar în cassă se află cu 13 cor. 63 fil. mai mult.

Averea societăţii de fapt e deci de 1911 cor. 93 fil. prin urmare în anul 1905—6 a scăzut cu 617 cor. 75 fil.

Această scădere provine din faptul, că pe lângă altele s'au spesat cu legatul unor cărţi din biblioteca societăţii 149 cor., cu abonamentele la reviste 14 cor. 40 fil., şi în linia primă a spesat societatea cu tipărirea cărţii „Mântueşte-ţi sufletul!” vre-o 600 cor. Fondul pentru statua lui Inocenţiu Micu Clain.

Averea fondului constă din suma depusă la „Patria” cu libel Nr. 1619: 469 cor. 67 fil. Depuşi la „Detunata” cu libel Nr. 211: 43 cor. 46 fil. În cassa societăţii noastre să află 2 cor. dela dl I. Bardossy, insp. în penz. Suma totală: 515 cor. 13 fil.

V. Arhivul.

Cu finea anului trecut s'au aflat în arhivă: Tragedia Calvarului 65 exempl. legate, 302 ex. nelegate şi 1 ex. nefolosiver. Din acestea s'au vândut în anul acesta 19 ex. legate, 12 ex. nelegate. Mai rămân deci 46 ex. legate, 290 ex. nelegate şi 1 ex. nefolosiver. Pregătire la moarte: 8 ex. leg., 4 nelegate, din acestea s'au vândut 8 ex. leg. 3 nelegate, Aşadar mai rămâne 1 ex. nelegat. Duch muscălesc: 86 ex. broş. din acestea s'au dat 27 ex., mai rămân 59 ex. Epistole către un preot tinăr partea I.: 118 ex. din acestea s'au vândut 23 ex., mai rămân 95 ex. Tot aceeaş partea II.: 366 ex. din acestea s'au vândut 23 ex., mai rămân 343 ex. Catechismul catolic de I. Deharbe tom. III.: 8 ex., din acestea s'au vândut 2 ex. mai rămân 6 ex.

Aceasta ar fi pe scurt activitatea societăţii noastre de pe anul 1905—6.

Că a fost rodnică ori ba, spre aceasta nu suntem noi chemaţi să o judecăm, ci pe de o parte acel Onorat Public, care va ceti raportul acesta, iară de altă parte acei Onoraţi Preoţi, cari au binevoit a abona cartea noastră de predici.

Blaj, la 30 Iunie 1906.

Simeon Gocan, m. p. Silviu Poşlar, m. p.
pres. soc. I. M. Clain. secr. soc. I. M. Clain.

**Cei ce vizitează Expoziţia generală din Bucureşti, să nu intrelase a cerceta şi
„Carul cu bere” al fraţilor MIRCEA
din faţa palatului poştelor, vor afla: o bere nesfîntrecut de bună, mâncări gustuoase şi dragoste frăţească
de compatrioţi!**

CONVOACARE.

În sensul §§.-lor 23 și 26 din statutele membrii „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se convoacă la *Adunarea generală ordinară* în Brașov pe zilele de 21 și 22 Septembrie st. n. 1906.

Programul adunării este:

ȘEDINȚA I.

Vineri la 21 Septembrie n. la oarele 11 a. m.

1. Deschiderea adunării generale.
2. Înscirarea delegaților prezenți.
3. Raportul general al Comitetului central.
4. Alegerea comisiunilor pentru:
  - a) examinarea raportului general;
  - b) cenzurarea socotelilor anului 1905 și a proiectului de buget pentru anul 1907.
  - c) înscrierea membrilor.
5. Prezentarea eventualelor propuneri.¹⁾

ȘEDINȚA II.

Sâmbătă în 22 Septembrie n. la oarele 10 a. m.

1. Raportul comisiunilor.
2. Alegerea secretarului literar.
3. Fixarea locului pentru adunarea generală din 1907.
4. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
5. Închiderea adunării generale.

La oarele 4 d. a. ședința festivă a secțiunilor științifice-literare și conferențe publice.

Sibiin, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută la 7 Iunie 1906.

Iosif Șterca Șalotă, m. p. Dr. C. Diaconovich, m. p.
prezident. secretar I.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Reunirea femeilor române din Varviz a procurat în timpul mai nou pe seama bisericii următoarele cărți, aparate și vase sacre: 1 Triod cu litere latine, legat în piele cu 20 cor. 1 Apostoler cu 13 cor. 1 policandru cu 70 cor. 2 icoane pe icoanostas cu 14 cor. O cădelniță de argint de china cu 40 cor. 2 capsule de argint de china pentru conservarea s. mir și a oleului cu 11 cor. 2 fețe de masă de dantelă albă pe prestol cu 16 cor. Întraurirea unui potir, steluță și disc. cu 30 cor. În total 214 cor. Părintele îndurării, respătească însuși jertfele aduse întru mărirea sa. Varviz la 15 Aug. 1906. — *Vasiliu Urzica*, paroh.

Știri personale. Escelența Sa I. P. S. Mitropolitul *Victor*, a reîntors Joi dimineața la reședință. — *Petru Ungureanu*, prof. la școala de aplicație și *Nicolae Pop*, prof. la școala elevilor de meserii, au fost numiți profesori ordinari la preparandie.

Hymen. *Iosif Oarga*, șef-comptabil la „Sălăgiana” din Jibou, anunță cununia sa cu d-soara *Valeria Uilăcan* din Blaj, care se va celebra Duminecă, în 9 crt.

— Dl prof. *Aurel Gajia* și dș. *Maria Nistor*, invită la serbarea cununiei lor, ce se va celebra în 16 Sept. n. 1906. în biserica catedrală din Blaj.

¹⁾ Se observă, că eventualele propuneri au să fie prezentate în scris prezidiului Asociațiunii (Sibiin strada morii Nr. 6) cu 8 zile înainte de adunarea generală.

— *Gavril Muste*, cleric abs. și *Valeria Pop* din Domnău, anunță serbarea cununiei lor, ce se va celebra la 17 Sept. n.

Știri literare. Însămnăm la acest loc apariția priimului număr din nouă revistă a dñi Aurel Ciato, editată de Iunie Br. Hodosiu, asupra căruia vom reveni în numărul proxim. — „*Luceafărul*”, nr 13—16. un splendid număr jubilar, dedicat Majestății Sale Regelni României. Cuprinde articoli de Goga, Iorga, Bianu, Murnu, Agârbicean, Lupas ș. a. și multe ilustrații frumos executate. — „*Musa română*”, nr 5—6. cu un articol asupra lui „Don Procopio” de Bizet, apoi compoziții de Valeria Isac (Marșul expositiei). Un frumos capriciu de Murășanu și două piese de cântat de acelaș: „În pământ”, cor bărbătesc și o duioasă și românească doină.

Numiri în armată. Majestatea Sa a numit pe ziua de 18 August sublocotenenti pe absolvenții academiei militare „Theresianum” (cu rangul scoțit dela 1 Novembre 1905): pe *Eugen Cimpoa* de Szerova la reg. Nr. 65 de infanterie, *Alexandru Pop* la reg. 33 de inf, *Leonida Pop* la reg. 1 de husari (cu rangul de la 1 Sept. 1905). — Din academia tehnică militară (secția artileriei) pe *Valer Smeu* la Divisions-Art. Reg. Nr. 38. — Din academia de onvezi pe *Oliver Rebroanu* la reg. 2. de houezi din Giula. — Generalul de cavalerie *Iosif Gaudernak* de Kis-Demeter, comandantul corpului XII. de armată și general-comandant în Sibiin, a fost numit comandant de onoare al reg. 85 de infanterie.

La gimnaziul nostru s'au terminat înscrierile în 4 Septembrie a. c. Aglomerația mai ales în prima clasă gimn. pecum în a patra și în a cincia. a fost și în astan desăvârșită. Mulți au trebuit respinși din cauză, că peste numărul de 68. în sensul legii nu puteau fi primiți. În total s'au înscris 495 înși și anume: cl. I. 68, cl. II. 64, cl. III. 67, cl. IV. 68, cl. V. 68, cl. VI. 61, cl. VII. 51, cl. VIII. 48. — Marti, în 4 Septembrie s'a ținut în biserica catedrală „Veni Sancte”, când a servit Rvrs. Domn *Iosif Hossu*, director gimnazial, asistat de mai mulți profesori gimn. După serviciul divin s'a început prelegerile în toată regnia.

Serata teatrală. Dl Zaharie Bărsanu în turneul său s'a oprit Sâmbăta trecută la noi, unde a dat o succasă *serată teatrală*. Dsa a fost însoțit de dș. Brașoveanu. Publicul nostru s'a grăbit, să sprijinească cu toată căldura prestațiunile artistului nostru. În toate punctele programului, dl Bărsanu a dat dovadă de o școală bună și serioasă, încât a mulțumit toate așteptările, ce s'au manifestat prin nenumeratele aplause, ce au urmat după fie-care punct al programului. — Dș. Brașoveanu, completează într'un mod fericit armonia acestor serate artistice.

Convocare. Adunarea generală cercuală a despărț. (Făgăraș) al „Asociațiunii”, se convoacă din nou pe 11 Septembrie n. 1906. în comuna Streza Cârțișoara.

Bancă românească nouă la Teiuș. După cum aflăm din izvor sigur, e pe cale înființarea unui nou institut de bani româneșc în frunțașă comună mare românească *Teiuș*. Salutăm cu multă bucurie acest paș înainte pe terennul economic cu atât mai vărtos, că comuna *Teiuș* este centrul natural al comunelor bogate și curat românești, situate în mijlocul comitatului nostru. Este într'adevăr timpul suprem a preluă conducerea economică a acestor comune exploatate până acum în mare parte de institute străine și a juce o pulsațiune mai viuă și în viața românească din vestita comună grănițarească *Teiuș*, care poșede și locuitori bravi și și celelalte condițiuni necesare pentru o sănătoasă dezvoltare în măsură, cum rar altul. — Institutul, a cărni prospect, subscris între

aiții de dñii: Ioan M. Moldovan, Dr. Aug. Bunea, Iunie Br. Hodosiu, Dr. Iuliu Maniu din Blaj; Dr. Marciac, Dr. Fodor, Dr. Velican din Alba-Iulia; Dr. Ștefan și Cornel Crișan, Gavril Rațiu, Efreim Rațiu din Teiuș, și aproape de toți preoții și notarii din jur, s'a emis deja. — se va fonda cu un capital de 100.000 cor. împărțit în 1000 acțiuni de câte 100 cor. Acții se pot subscrie până în 15 Octomvrie n. a. c. — Dorim acestui institut de mare viitor deplină prosperare!

Concertul Valeria Papp-Bănuțiu. Azi se va da *concertul* celebrei cântărețe *Valeria Papp* cu concursul dñi *A. Bănuțiu*, elev al Conservatorului din București, în „sala de gimnastică” a gimnaziului din loc cu următorul program: 1. Pergolese: „Nina”, arie din opera „Siciliana”. Slansky: „Das Zigennermädchen”. Bizet: „Un jour de printemps”. V. Papp: „Cântă ecucul”, cântate de V. Papp. 2. G. Coșbuc: „Rugămintea din urmă”. M. Eminescu: „Satira IV” (fragment), decl. de A. Bănuțiu. 3. Chaminade: „Sans amour”, „Les rêves” și „Madrigal”, cântate de V. Papp. 4. O. Goga: „Oltul”, „La groapa lui Laie” și „Cântec” (III), decl. de A. Bănuțiu. 5. I. Murășan: „Flori de nufăr”. V. Papp: „Mara curge”, „Dorn Româncei” și „Sub arini”, cântate de V. Papp.

Apel. Prin ordurile aceste sunt rugați toți aceia, cari au primit prospect cu coală de subscriere dela nou înființândul institut de credit și economii „Arina” societate pe acții în Sanislău, să binevoiască a retrimite listele de subscriere la adresa: „Sătmăreana”, institut de credit și economii societate pe acții în Seini (Szinérváralja) dimpreună cu 10% din capitalul acțiunilor subscrise, plus 2 cor. după fieste-care acție ca spese de fondare; cu atât mai vărtos, căci termenul subscrierilor a expirat în 25 Aug. n. a. c. Sanislău, la 28 Aug. 1906. — *Iosif Pataki*, notar ad hoc.

Mulțămită publică. Cu ocaziunea petrecerii de vară, aranjată în scopul augmentării fondului bisericii gr.-cat. din Petridul-de-jos, la 29 Iuliu a. c. au binevoit a suprasolvi următorii stim. domni: Simeon Rus, preot. Tur 2 cor., Ioan V. Balint, not. cerc., Iara-infer. 2 cor., Nagy Imre, oficial, Iara 3 cor. 80 fil., Iuliu Suciu, preot. Indol 1 cor. 60 fil., Filip Părv, învăț. Măciș 1 cor. 60 fil., Ioan Tămas, preot. Ciurila 1 cor., Iosif Ilea, proprietar, Ciurila 1 cor., Tureș Gêza, Csiki József, Vilmos Agoston, Iuliu Hossu și Victor Găbudean, comere. câte 80 fil., Eagen Mezei, jurist 80 fil., Szigety Gyula, subnot. 80 fil., Iacob Vescan, proprietar, Agârbicium 80 fil., Demetriu Cătinăș, învăț., Micuș 80 fil., Ștefan Maris, preot. Șutu 80 fil., Iosif Florian, preot. Sălăcea 60 fil., Aurel Voda, cleric abs. 40 fil., Aurel Poruț, învăț. Cian 60 fil., N. N. din Iara 60 fil., Carol Ignat, preot, Petridul-mediu 60 fil., Alexandru Peștean, învăț. 60 fil., Nicolau Racovițan, preot. Schiopi 60 fil., Silviu Chiș, învăț. 40 fil., Georgiu Ciugudean, învăț. 20 fil., Gligor Bolboacă, învăț. 30 fil., Silviu Bologa, măiestru rotar 40 fil., iar ca oferte ni-s'a trimis dela următorii stim. domni: Sigismund Bauer, veterinar, Iara 5 cor., Czako László, proprietar în loc 6 cor., Paul Medan, oficial pens. Maieren 2 cor. 40 fil. și Romul Dobrin, învăț. Șutu 2 cor. 40 fil. Primească marinimoșii domni contribuenți și pe aceasta cale cea mai călduroasă mulțămită. Au încurs peste tot 123 cor. 10 fil., din care subtragându-se speșele de 82 cor. 10 fil. au rămas un venit curat de: 41 cor., care s'a transpus la fondul bisericii gr.-cat. a Petridului-de-jos, deșu la Institutul de credit și economii „Arieșana” în Turda. Petridul-de-jos, la 18 Aug. 1906. — *Iosif V. Balint*, preot gr.-cat.

Căutați la Sinaia

HOTELUL BOULEVARD

a dñi LAZAR ALBU, originar din Ardeal. — Odăi elegante, mâncări gustuoase, beuturi bune, prețuri convenabile.

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Spiritismul.

(Continuare.)

Despre arătări de ale celor din locul suferințelor temporale ne vorbește *Pravila de Târgoviște* (1652).¹⁾ Aci ni-se pune despre întâmplarea unui preot cu un mort. Preotul mergea desla o baie să se scalde. Și de câte ori mergea el, totdeauna da acolo peste un om necunoscut, care cu multă prevenire îl întâmpină, ajutându-i să se desbrace, și apoi îi păziă hainele. Odată preotul voi să răsplătească serviciile necunoscutului. De aceea luă cu sine două prescuri cu scopul să i-le dea. Dar necunoscutul nu voi să le primească; spuse că el e sufletul unui mort, fost stăpân al scâlzii aceleia, carele pentru păcatele făcute în viață, trebuia acum să sufere. De aceea se rugă de preot, ca cu prescurile acelea să servească câteva liturgii pentru expierea păcatelor sale. Cazul acesta, zice *Pravila*, că l-ar fi scris Papa Gregoriu M. patriarhului Petru.

Până aci a fost vorbă despre apariții de ale sfinților și de ale sufletelor din purgator. Dar întocmai așa poate Dumnezeu să conceedă și sufletelor din iad, să apară înaintea celor vii, cu scopul să-i întoarcă dela calea fărădelegilor; pe cum se prezintă și sufletele din purgator pentru cererea de ajutoare spirituale dela cei vii; iar cele din raiu pentru mângăierea celor rămași în viață. — De altcum nu e nici un decret bisericesc prin care să se enunțe imposibilitatea aparițiunii sufletelor din lumea cealaltă.

Dară din posibilitatea aceasta a aparițiunii sufletelor, nu urmează, că ele *de fapt s'ar și arăta, și încă de atâtea ori, de câte ori zic spiritiștii.*

Ce să zicem așadar de ipoteza aceasta? Dacă considerăm mai de aproape fenomenele spiritiste, ea nu se poate admite.

a) Pentru că avem fenomene fără mediu, în cari sufletul mortului n'ar putea să facă nimica, după ce nu este mediu, dela care să-și împrumute fluidul acela necesar pentru producerea fenomenelor. Acolo sunt de ex. cazurile de molestări spiritiste, din mănăstirea din Torino, casa lui Lerible, liqueurera lui Fumero, servitoarea din Petersburg, cel din Călian, Cătălul-român și Șamsud. Și nici nu se poate zice, că în cazurile acestea, medii ar fi fost înseși persoanele, cu cari s'au întâmplat molestările. Pentru că, după învățătura spiritiștilor, mediul trebuie să voiască fenomenele și să fie simpatie între el și între spirit, ceea ce în cazurile acestea de bună samă că a lipsit.

b) Chiar și la ședințele spiritiste, mediul de multe ori e treaz, cum se întâmpla de ex. și cu Eusapia Paladino. Semn, că spiritul n'a împrumutat nimica dela mediu. Cei de față apoi încă nu se simțesc ușurați după ședințele spiritiste, și nici obosiți; alt semn, că sufletul mortului nu ia nimica dela ei.

c) Pentru că puterile și substanțele unuia nu se pot împrumuta altuia, căci ele au o singură existență indivizibilă. Și într'adevăr nime nu va putea să împrumute altuia o parte din memoria, din mintea, din voința, auzul, văzul, carnea, sângele ori oasele sale.²⁾

d) Din natura fenomenelor spiritiste. Căci dacă ne uităm la natura fenomenelor spiritiste, ele în urma urmelor se reduc la ridicări de mobile; la sunete; la schimbări de pond; elevări de ale mediului în aer; aporturi de obiecte neexistente în odaie; flăcări și globuri luminoase; apariții de mâni și de picioare; scrisori directe, fără nici o valoare; influință asupra busolei și a dinamometrilor; străbateri de unele corpuri pîntr'alele; materializări de spirite. La acestea să se mai adaugă molestările spiritiste: stricarea sticlelor lui Fumero, bombardarea casei lui Lerible, molestarea mănăstirii din Turin, molestarea servitoarei din Petersburg, aruncările de bruci, de pietri și de tului din Călian; spargerile de oale și de blide etc., în Călian-român și Șamsud; luarea scaunelor de sub experimentatori (Morselli), infundarea dobei în cap. Allan Kardec apoi ne spune,³⁾ că el a văzut într'un teatru de provincă nește spirite, cari imitau actorii în batjocură, și că îi comunicau nește lucruri, cari ar fi îngreșat pe ori ce persoană, fie cu totul tot nedelicată în simțăminte, pentru că comunicările lor erau în

conformitate cu spiritele acelea *triviale, spurcate, obscene, insolente, arogante, răutăcioase și chiar impie*, (triviale, orduriere, obscènes, insolentes, arrogantes, malveillantes et même impies). Într'o ședință spiritistă din Roma, spiritele au mănjit fețele experimentătorilor cu praf de cărbune; le-au dat ghiolduri; i-au tras de nas și de urechi; la un experimentator i-au vărsat apă pe cap, și după ce s'a șters i-au uns părul cu o materie cleioasă de culoare neagră, iar la ceilalți le-au uns fețele cu aceeași materie; vrând să meargă acasă, pe stradă la lumina gazului, au fost împinși în continuu de erau cât pe aci să cadă, și le-au sticat pălăriile. Cazul acesta îl descriu înșiși cei prezenți.¹⁾ Spiritistul *Elifas Lévi* în fine, carele mai înainte se chemase Louis Constant,²⁾ ne spune, că spiritele deseamnă adese pe tăblițe spurcăciuni și lucruri obscene; ceea ce am văzut și noi în molestarea mănăstirii din Turin.

E imposibil însă ca la fapte de acestea să se reducă viața omului de dincolo de mormânt, la carea cu groază ne gândim cu toții. E imposibil ca în fapte de acestea să consistă fericirea omenescă, după carea umblăm dela leagăn până la groapă, fără s'o aflăm vre-odată pe acest pământ, pentru că toate câte sunt, marginile fiind, nu pot să îndestulească sufletul omenesc, carele umblă după bine, dar după un bine fără margini.

De altcum e imposibil și ar fi impietate să presupunem, că fenomenele acestea să fie produse de sufletele sfinților din cer: de acei eroi ai omenimei, cari s'au învins pe sine, și au murit în iubirea lui Dumnezeu. Nu se poate admite nici aceea, că fenomenele acestea să fie produse de sufletele din purgator, pentru că acestea încă au să ajungă în raiu, și e sub demnitatea lor să vină să ne facă comedii și să râdem de ele. Nici nu pot să fie produse în fine, de sufletele celor osândiți, căci atunci Dumnezeu ar fi nedrept, pentru că n'ar pedepsi pe cei ce în viață i-au fost dușmani, calcându-i legea în picioare, și au murit fără să se fi pocăit. — Dar despre natura spiritelor acestora se vor spune mai multe mai la vale, unde voi arăta *unica explicație admisibilă, nu ipoteză, a fenomenelor spiritiste.*

A treia ipoteză spiritistă ar fi, că fenomenele spiritiste ar proveni dela spiritele rele, dar despre aceasta vom vorbi mai jos.

III. Hipoteza animistă-spiritistă a lui Crookes. Hipoteza aceasta s'ar țineă mai mult de ipotezele animiste. Dar fiindcă admite, că în anumite fenomene spiritiste pot să ia parte și unele ființe înțelegătoare, afară de om, o numim: *animistă-spiritistă.*

Crookes după ce a examinat și a constatat trei ani de rândul fenomene spiritiste, trece la explicația lor.³⁾ El presupune că în mediu, pe care îl chiamă „psihic“, și în cei de față, ar există o putere specială, pe carea o chiamă: *putere psihică.* De puterea aceasta s'ar folosi în anumite împrejurări, anumite ființe înțelegătoare. Dar să lăsăm să vorbească pe însuși Crookes: „În virtutea ipotezei acesteia trebuie să presupunem că mediul ori ceata experimentatorilor poșede o putere ori o influință, cu ajutorul căreia anumite ființe înțelegătoare sunt în stare să producă fenomenele. Că apoi ce sunt ființele acestea înțelegătoare, e altă chestie.

„E evident că mediul are ceva, ce n'au ființele comune. Dă-i acestui ceva nume! Dacă îți place îl poți numi „X“, pe care juristul Cox l-a numit „*putere magică*“. Dar lucrul acesta la atâtea neînțelegeri a dat ansă, cât cred că va fi mai bine dacă i-l voi explica cu cuvintele iuristului Cox.

„Hipoteza puterii psihice nu e altceva, decât recunoașterea faptului, astăzi nediscutabil, că în anumite împrejurări, cari încă nu sunt statorite cu toată siguranța . . . iese din trupul anumitor indivizi înzestrați cu un sistem nervos special, o atare putere, cu ajutorul căreia nervii influențează în depărtare, fără să se atingă ori să se pună în legătură, și se văd mișcări de corpuri solide și se aud sunete.

(Va urmă.)

¹⁾ La pag. 128; cap 159.

²⁾ Franco, op. cit. pag. 248 și urm.

³⁾ Médiuns, pag. 172, Franco, pag. 163.

¹⁾ „Annali dello spiritismo in Italia“. Franco, pag. 167.

²⁾ „La clef des grands mystères“. Franco, pag. 166.

³⁾ Indagini intorno allo Spiritismo, la Franco pag. 386 și urm, citat din el și la Schneider pag. 395—396.

Dracul în școală,

Povestire populară, după Bolanden tradusă de
Augustin Paul.

(Continuare)

18

„Atunci“, observă Laidelin, „ar trebui să omiteți cel puțin suspectarea credinței religioase și inocularea spiritului anticreștinesc în inimile copiilor, după cum obiceiulți la fiecare lecție“.

„Ceea ce-mi pretindeți, este imposibil“, răspuse Knack. „Știința se contrazice prea des cu credința, iar eu ca învățător neconfesional, trebuie să stau în partea științei, — chiar și atunci, când ași fi silit să fac din creștini — oameni“.

„A face din creștini — oameni este o frază stupidă și foarte malițioasă, — care însă este des întrebuițată de Dittes și discipuli săi“, zise părintele Cunibert năcăjit. „Aș putea să numesc mulți mișei și criminali, cari toți sunt oameni, dar nu sunt creștini. Prin urmare scârboasa dvoastră frază nu poate să aibă decât înțelesul, că dvoastră vreți să faceți din creștini evlavioși și buni, — niște oameni răi“.

„Sfinția Ta ai nimerit-o de minune!“ laudă primarul. „Căci doar în Schwanheim vedem zilnic, ce fel de oameni ne educă Knack. Tinerimea devine din ce în ce mai obraznică, mai desfrânată, mai stricată. Aceasta trebuie să se sfârșească. Noi vrem la copii disciplină creștinească și nu școală de tâlhari și derbedei. Eu vă întreb, dacă voiați să fiți învățătorul unei comune creștinești, — adevă, dacă voiați să vă lăsați de batjocurile ce le aduceți religiei, dacă voiați să mergeți înainte singur cu bunul exemplu și educați, și să instruiți pe copii în spirit creștinesc?“

„Îmi pare foarte rău, dle primar că trebuie să vă refuz“, răspuse Knack cu o zimbire de regret. „V'am declarat deja, că pentru activitatea mea singura călăuză este legea instrucției, — care îl obligă pe învățător . . . nu la o educațiune creștinească, ci la o educațiune liberă, independentă de ori ce religie“.

„Educațiune liberă? Ce este aceasta?“ cercetă președintele.

„Educațiunea liberă se basează pe independența absolută de ori-ce biserică sau religie“, răspuse Knack aruncând o privire ironică spre preot. „Ca să vă lămuresc, am să vă citez verbal, ceea ce a zis renumitul pedagog Fröebel în scrisoarea sa: „Asupra destinațiunii omului“ (Ueber die Bestimmung des Menschen). Am zis „verbal“, fiindcă enunțatiunile oamenilor mari, le învățăm pe din afară. Fröebel zice: „Pentruca neamul omenească să devină pe deplin liber, este necesar înainte de toate să dispară din conștiința sa credința într'un Dumnezeu personal dominant, fiindcă această credință prin auctoritatea sa apasă în mod păgubitor asupra destinațiunii propriie a omului“. — Tot așa de păgubitoare este și credința în nemurire.“

„Această credință amână ajungerea destinațiunii omenești pentru viața de dincolo, introduce multe lucruri anapoda în această lume și neglijează dezvoltarea completă a raporturilor omenești la cari s'ar putea ajunge. Prin urmare dacă omul vooeste să devină aici un om deplin și fericit, trebuie să părăsască socoteala de dincolo.“

„Aceasta ar fi o tăgădăire strigătoare la cer a lui Dumnezeu, și curată drăcie!“ strigă revoltat primarul, iar conzilierii se făcură foc și pară. „După asemenea modele vreți dvoastră să educați copii de creștini?“

„De ce nu? Noi avem școli neconfesionale, — legea este cu totul în partea mea“, răspuse Knack.

„Atunci au dreptate oamenii, când spun, că în școala noastră este dracul învățător!“ exclamă Schmidt mănios.

„Va se zică, totuși există draci, ceea ce eu trăgeam la îndoială până acuma“, — zise Knack în ton batjocoritor hlizindu-se către Schmidt.

„Bine, — am isprăvit!“ zise primarul. Conziliul școlar va înainta o plângere împotriva dvoastră la căpitanul districtual. Atunci vom vedea dacă în Austria legea poate să dea unui învățător mijloacele de a înstrăina tinerimea dela credința sa!“

„Regret din suflet, că vă osteniți de geaba“, răspuse Knack.

Încrederea aceasta a bine orientatului învățător a fost în adevăr justificată.

Căpitanul districtual a transmis hârtia inspectorului dr. Frick pentru referat. — Referatul francmasonului avea cu atât mai multă importanță cu cât se știea, că și căpitanul era membru în loje.

Dopă trei luni, conziliul școlar din Schwanheim primi răspunsul oficial, că împotriva învățătorului Knack nu există motive justificabile, din contră activitatea lui corespunde în totul spiritului legii neconfesionale.

Surprinderea, ciuda și mânia țăranilor din Schwanheim erau de nedescris.

„Așa-i, dacă te jeluești contra dracului — la bunică-sa!“ strigă Günther.

„Ar fi oare de mirat, dacă ne-am face cu toții sociali-democrați?“ zise Kehrwald.

Întemeiat pe spiritul legii, Knack învăța și educa copii nesupărat în spiritul școlii neconfesionale.

(Va urmă).

Dare de samă și mulțumită publică.

Credincioșii gr.-cat. din Corni, ca fii zeloși către s. maică biserică, după ce în anul trecut — la îndemnul preotului lor — au procurat un potir cu cupa de argint în preț de 75 cor., în locul unuia nefolosiver acum și ruginit, — în a. c. de nou au jertfit — în seama sufletului — denariul lor, procurând mai multe utensilii bisericesti. Așa s'a cumpărat un rând de vesminte bisericesti și un stihar în preț de 9 cor. Donatorii sunt următorii:

Tit Trif, preot, Tr. Teodor Lasin, preot, Văsălică Pop I. Ilie, câte 5 cor.; Gavrilă Buth, G. But, câte 4 cor.; V. Boldan, Mih. Buth, Mih. Buth Nuț, Mih. Lipovan, câte 3 cor.; Petru Muste, docente, Vasile Siciu, curator, I. Siciu, I. Pop I. Mihail, Zaharie Petre, I. Boldan, Mihail Pop, Ioan Pop I. Mitru, Ioan Pop a Nuțului, Maței Pop, Gligor Ardelean, Mihail Siciu, Simeon Pop, Mihail Lipovan, Filip Buth, Ioan Seraz, Ioan Pop, Mih. Siciu, Zah. Lodină, Ioan Buth a Gaf., Gligor Buth, Chifor Ardelean, Mih. Lodină, Ioan Pop I. Tod., Teodor Lodina urs, Mihail Murășianu, Ioan Pop I. Mih., Filip But, Ioan Pop, Ioan Bota a Nuț, câte 2 cor.; T. Buth, jude, G. Ardelean, Văsălică Pop I. Filip, Văsălică Pop sfăt, Gligorie Fetiș, Floare Măruț, Onica Buth, Maria Druția, Maria Buth, Vas. Buth I. Petri, Mih. Murășianu, Gafia Pop, Ioan Ardelean I. Gavril, Ilie Cuc a Mitru., Teodor Bota a Zah., Vas. Lobonț, Ioan Cuc I. Tod.

Mih. Cuc, Ștefaa Bota, Oana Bota, Petre Buth, Ileana Cuc, Vosile Pop I. Filip, Floare Măruț, Mih. Murășian, Mih. Cuc, Mih. Fetiș, Gligor Buth, Mih. Cocos, Vas. Buth a Mitru, Gligor Lobonț, Mihail Lipovan, Mihail Cuc Const. câte 1 cor.; Ioan Pop 60 fil. Mihail Pop a Onuț a cumpărat însuși o icoană în preț de 9 cor.

Iar economii bravi din Babția cu numele: George Boldan a procurat ei însuși s. Scriptură în preț de 25 cor.; Vasile Blidar un Liturgier în preț de 9 cor. Donând pentru requizitele necesari la botez și pentru un Euchologiu următorii: Todora Șimonca, G. Șimonca, Andreica Tomșe, Vasile Pop, Vasile Buda, Palagie Calina, Mihail Ardelean, Lup Deac, câte 2 cor.; George Gliguța, George Giran, Nicolae Blidar, Petre Ardelean, Ioan Crișian, Foader Filip, Iacob Buda, Gavrilă Blidar, Ioan Șofron, câte 1 cor.

Dumnezeu să le răsplătească cu abundența darului său ceresc și să scrie în cartea vieții faptele lor nobile și creștinești, — căci prin aceste ei au devenit adevărate exemple vii urmașilor și strănepoților lor, câștigându-și comoară neperitoare conservată pentru ei în cer.

Corni, la 25 Iulie 1906.

Tit Trif,
preot gr.-cat.

Bibliografie.

A apărut:

„Revista politică și literară“. Anul I. Nr. 1. cu următorul sumar: A. Ciato, Programul nostru. — Dr. I. Maniu, Ideea românilor și politica națională. — A. Ciato, E moartă limba noastră? (Poezie). — N. Hodoș, Ortografia română. — Dr. I. Scurtu, Însănușătatea Expoziției naționale a fraților din Regat. — M. Sadoveanu, Plopu (Scrisoare). — A. C., Cronica politică. — SC., Foi răslețe din istoria noastră ardeleană neștiută încă. — Alco, Cântec de primăvară. — Al. Ciura, Cei trei. — H. Stahl, Câțiva oratori contemporani. — Luca Rusu, Cronica literară. Al., Cronica literară. — X., Probleme. Literatura politică, Bibliografie, Diverse, Găcituri.

Editor: Iunio Br. Hodosiu. Prim-redactor: Aurel Ciato. Să poate procura cu prețul de 10 cor. la an; 5 cor. 1/2 an. Pentru România și străinătate 12 lei; 6 lei 1/2 an. Abonamentele să se trimită la adresa: Aurel Ciato, Blaj (Balázsfalva) Ungaria.

Proprietar, editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa

Tusă!

Cine nu să îngrijește de
tusă păcătuște contra sa.

**Caramelle
de piept
ale lui Kaiser**

cu 3 brazi

probate de medici și recoman-
date contra tusei, ră-
celeii, guturaiului. 4512
recunoștințe dovedesc efec-
tul minunat al acestei me-
dicini. — Un pachet costă
20 și 40 fil. și să pot afla
la farmacia Carol Schiessl
— Blaj. (18) 13—32

Cărți postale ilustrate,

cu vederi din Blaj.

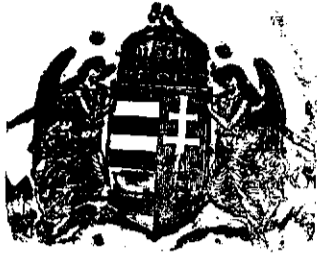
Bucata 6 fleri. — Suta 5
cor. franco.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

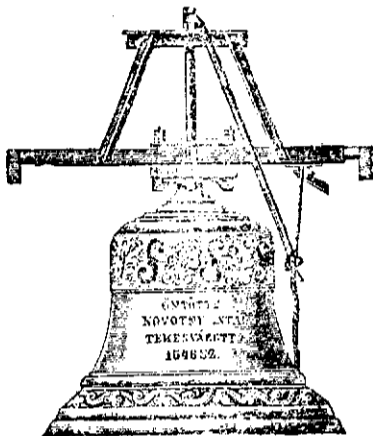
în Timișoara-Fabric (8) 16-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de oace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimite la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transilvania“

din Sibiu (7) 16-52

Intemeiată la anul 1868

în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune. edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 90,981.088 coroane.

capitale asigurate asupra vieții: 9.125.898 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit: pentru despăgubiri de incendii 4,077,788.78 c. petru capitale asigurate pe viața 3,568,863.37 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela: Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

MERSUL TRENURILOR.

Valabil dela 1 Maiu 1906.

Budapest—Predeal—București					București—Predeal—Budapest									
		Accel.	Pers.	Accel.	Pers.	Accel.	Pers.	Accel.	Pers.					
Budapest	pleacă	7 25	9 00	2 35	5 45	9 15		București	pleacă	8 40			8 05	
Szolnok	"	9 37	11 52	4 30	9 27	11 19		Predeal	"	8 32			1 12	
Szajol	"		12 07	4 43	9 46	11 33		Brassó	sosește	4 55			2 18	
P.-Ladány	"	11 13	2 09	5 57	11 53	12 55		Brassó	pleacă	8 07		5 32	2 45	
Berettyó-Ujfalu	"	11 46	2 53	6 31	12 48	1 33		Földvár	"	8 43		6 07	3 15	
M.-Peterd	"		3 05		1 00			Homoród-Kóhalom	"	10 12		7 45	4 23	
M.-Keresztes	"	12 05	3 16		1 14			Segesvár	"	11 40		9 45	5 49	
Bihar-Püspöki	"		3 34		1 36			Medgyes	"	12 40		10 58	6 37	
Nagyvárad	sosește	12 26	3 44	7 07	1 48	2 11		Kis-Kapus	"	1 24		11 50	6 50	
Nagyvárad	pleacă	13 41	4 10	7 14	2 08	2 18		Balázsfalva	"	2 10		12 36		
Várad-Velenceze	"	12 48	4 17		2 36	2 26		Küküllőszög	"	2 20		12 48	7 35	
Fugyi-Vásárhely	"	12 58	4 27		2 45			Tövis I	sosește	2 52		1 27	8 00	
M.-Telegd	"	1 20	4 46	7 42	3 05	2 51		Tövis I	pleacă	3 38	12 43	1 57	8 12	
Elesd	"	1 41	5 02	7 55	3 21	3 05		Nagy-Enyed	"	3 59	1 06	2 19	8 29	
Rév	"	2 09	5 20	8 15	3 45	3 26		Felvincz	"	4 20	1 33	2 42		
Csucs	"	3 23	6 30	9 03	4 50	4 16		M.-Veresmart	"	4 27	1 41	2 49		
Bánffy-Hunyad	"	4 03	7 11	9 33	5 32	4 52		Sz.-Kocsárd	"	4 43	1 56	3 07	9 00	
Jegénye	"	4 33	7 42	9 57	6 01			Ar.-Gyeres	"	5 18	2 35	3 48	9 30	
Kolozsvár	sosește	5 15	8 27	10 30	6 51	5 53		Apahida	"	6 27	3 56	5 02	10 34	
Kolozsvár	pleacă	5 32	8 54	10 51	8 30	6 11		Kolozsvár	sosește	6 45	4 20	5 21	10 50	
Apahida	"	5 50	9 11	11 14	8 59	6 27		Kolozsvár	pleacă	12 59	7 08	5 23	6 02	11 10
Ar.-Gyeres	"	6 52	10 20	12 38	10 41	7 27		Jegénye	"	1 41	8 06	7 11	7 09	
Sz.-Kocsárd	"	7 17	10 56	1 16	11 31	7 51		Bánffy-Hunyad	"	2 13	8 42	6 39	7 49	12 23
M.-Veresmart	"	7 23	11 03	1 24	11 40			Csucs	"	2 44	9 18	7 09	8 31	12 55
Felvincz	"	7 29	11 09	1 34	11 50			Rév	"	3 24	10 07	7 48	9 25	1 37
Nagy-Enyed	"	7 48	11 29	1 58	12 20	8 15		Elesd	"	3 34	10 24	7 59	9 44	1 50
Tövis I	sosește	8 05	11 45	2 21	12 46	8 31		Telegd	"	3 45	10 38	7 11	10 00	2 03
Tövis I	pleacă		12 29		1 28	8 38		Fugyi-Vásárhely	"		10 55		10 18	
Küküllőszög	"		1 07		2 14	9 06		Várad-Velenceze	"		11 04		10 27	2 26
Balázsfalva	"		1 14		2 22			Nagyvárad	sosește	4 09	11 10	8 36	10 34	2 32
Kis-Kapus	"		2 13		3 30	9 46		Nagyvárad	pleacă	4 15	11 36	8 43	11 09	2 38
Medgyes	"		2 30		3 49	10 00		Bihar-Püspöki	"		11 47	8 52	11 19	
Segesvár	"		3 43		5 04	11 00		M.-Keresztes	"		12 06		11 39	
Homoród-Kóhalom	"		5 28		7 04	12 26		M.-Peterd	"		12 17		11 51	
Földvár	"		7 10		8 48	1 35		Berettyó-Ujfalu	"	4 52	12 29	9 21	12 05	3 18
Brassó	sosește		7 50		9 27	2 09		P.-Ladány	"	5 51	1 45	10 01	1 19	4 03
Brassó	pleacă		11 35			2 19		Szajol	"	7 05	3 21	11 18	3 04	5 19
Predeal	sosește		1 11			3 31		Szolnok	"	7 32	3 49	11 38	3 44	5 39
București	"		8 05			9 20		Budapest	sosește	9 35	6 40	1 50	7 20	7 50

Nrui subtrași cu linii negre înseamnă timpul dela 6 oare seara până la 4 oare 59 min. dimineața. — Nrui semnați cu † înseamnă stațiunile, unde trenurile numai condiționat se opresc.

În vara trecută, pe lângă toată seceta mare ce a fost, totuși în

Prima colonie de viță de vie de pe TÂRNAVĂ

a căreia proprietar e FR. CASPARI, Mediaș 100, Transilvania,

unica în întreaga Ungaria, vița a fost udată zilnic cu apă în quant de 5 milioane de litre, drept aceea e singura care poate liferă vița de vie frumoasă și trainică.

Catalog ilustrat, cu diferite epistole de recunoștință, să trimită gratis și franco.

FLORICELE DE CÂMP, schițe ușoare. De A. C. DOMȘA Prețul 1 coroană.